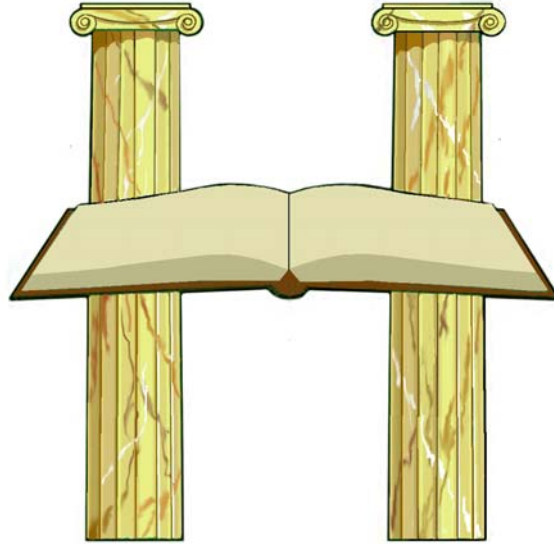

Programkatalog höstterminen 2017

HÄRNÖSANDS PENSIONÄRSUNIVERSITET

Framtidsscenario? – en ensam pingvin på ett smältande isberg. Se vidare föreläsning C, sidan 17.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ordföranden har ordet	3
Vanligen förekommande frågor med svar	4
Månadsmöten	5

**Deltagande i programmen Nr 10 – 19 föränmäls enl anvisningarna på sida 4.
Se även respektive katalogsida, där specifika förtydliganden kan förekomma.**

Nr 10 Föreläsningsserie	Teknik i praktisk sjukvård		6
Nr 11 Föreläsningsserie	Svensk musik		7
Nr 12 Föreläsning	"Inte fan blir man friskare av kultur"		8
Nr 13 Föreläsningsserie	Vokal jazz		9
Nr 14 Föreläsningsserie	Asatro		10
Nr 15 Föreläsningsserie	Från Thales till Tännsjö – några nedslag i västerländsk filosofi		11
Nr 16 Föreläsningsserie	Engelska livsberättelser		12
Nr 17 Föreläsning	"Tills vingen brister" – en bok om Jussi Björling		13
Nr 18 Föreläsning	Vilka idéer styr utrikespolitiken?		14
Nr 19 Föreläsningsserie	Hund och katt – våra trogna vänner		15

INGEN föränmälan till föreläsningarna A - F. Avgift för dessa betalas vid entrén.

Föreläsning A	Historiebruk – kan man använda historia hur som helst?		16
Föreläsning B	Dialekter och ortnamn i Mellannorrland		16
Föreläsning C	Klimat och klimatförändring		17
Föreläsning D	Från Afganistan till Europa – våldsamheter och exil		17
Föreläsning E	Jonas Falck – återskapade iakttagelser		18
Föreläsning F	Naturvård i svenska skogar		18
	HPU:s styrelse fram till årsmötet 2018		19

ORDFÖRÄNDEN HAR ORDET

Sommar, sommar och sol väntar oss nu.

Åter ett sommarlov för oss flitiga HPU:are men vår programkommitté har gjort ett nytt program för hösten. Sommarlovet blir inte för långt!

Jag är imponerad av höstens utbud och det bör finnas föreläsningar för alla smakriktningar.

Under våren har vi behandlat allt från universum, det största, till nanoteknik, det minsta vi känner till.

I höst blir det världsartister, en före detta kulturminister, medicinteknik, hundar, katter och troll för att nämna några. Läs själva och hitta era egna guldkorn. Totalt blir det 45 tillfällen då vi kan träffas.

Lokalfrågan är en begränsning. Alfhild Agrellsalen har nu stått tom i två terminer och vi kan inte använda den för höstterminen heller trots våra framstötter till kommunen. Månadsmötena förlägger vi på Parkaden. Där finns det bra med parkeringar och bra bussförbindelser. Vi har varit nära maxantal några gånger på församlingshemmet och vill inte avvisa någon på grund av platsbrist.

I skrivande stund är vi 743 medlemmar och det innebär att medlemsantalet fortsätter att öka.

Förutom den här katalogen finns webbkatalogen på vår hemsida. Där kan ni se eventuella förändringar. **www.harnosandspu.info**

Trevlig Sommar(läsning) önskar jag och styrelsen med mig

Älgsjö 2017-05-19

Anders Boström

**HÄRNÖSANDS
PENSIONÄRSUNIVERSITET**

i samarbete med

<http://www.harnosandspu.info>

VANLIGEN UPPKOMNA FRÅGOR med svar

Hur blir jag medlem i HPU?

Var och en, som uppbär någon form av pension eller har partner, som uppbär pension, kan vara medlem. Medlemskapet förnyas i januari inför varje kalenderår. Om du inte redan är medlem, kan du bli det genom att betala in avgiften för kalenderåret 2017, **150 kr, till Plusgiro 20 71 86-8. Kom ihåg att ange namn och adress!**

När betalar jag avgift för programmen nr 10 - 19?

Vill du bevista våra program nr 10 - 19 är föranmälan obligatorisk.

Avgifter för **programmen nr 10 - 11** måste vara betalda till HPU tillhanda **senast 28 augusti**.

För **programmen nr 12 - 14** ska avgifterna vara inbetalda **senast 20 september**.

Avgifter för **programmen nr 15 - 19** ska vara betalda till HPU tillhanda **senast 9 oktober**.

Hur betalar jag avgiften för programmen?

All förbetalning görs till **Plusgirokonto 20 71 86-8**. Om du är medlem kan du använda det bilagda personliga inbetalningskortet eller betala via din bank på internet. Ange **namn** på den som betalningen avser samt givetvis också nummer på de program du betalar för. I och med detta är du anmäld. Någon speciell registreringsbekräftelse kommer inte att skickas ut.

Kan jag få tillbaka inbetald avgift om jag får förhinder att delta?

Återbetalning av avgift kan ske om anmälan om förhinder görs till kassör Bengt Pettersson (070-666 01 80) senast dagen före programmets startdatum.

Hur bär jag mig åt om jag missat anmälningstiden?

Om du inte haft möjlighet att anmäla dig i tid, är du alltid välkommen att höra av dig till respektive kontaktperson. Om denne ger besked att det finns platser kvar, kan du anmäla dig genom att betala avgiften.

Får man delta i HPU:s aktiviteter utan att vara medlem?

Man måste ha betalat medlemsavgiften för att få delta i HPU:s aktiviteter. Men som medlem får du ta med en god vän, pensionär eller blivande pensionär, till **ett** månadsmöte. Ett bra sätt att få fler intresserade av vår verksamhet.

Kan jag gå på program i grannstädernas senioruniversitet?

HPU samarbetar med senioruniversitetet i Sollefteå (SIS), Sundsvall (SUS) samt Örnsköldsvik (ÖSU). HPU-medlemmar är därför välkomna att bevista deras program efter anmälan och mot erläggande av avgift för programmet. Omvänt gäller att medlemmar i SIS, SUS och ÖSU är välkomna till HPU:s utbud på samma villkor.

Hur får jag reda på förändringar som skett efter katalogens tryckning?

Ändring av tider och lokaler kan förekomma. Det kan även av utrymmesskäl bli anmälningsstopp före sista betaldatum för vissa populära program. Alla förändringar i utbudet meddelas på HPU:s hemsida, <http://www.harnosandspu.info>, i den på hemsidan befintliga Webbkatalogen samt i annons under Föreningsnytt i TÅ.

HÖSTENS MÅNADSMÖTEN

KL 13.00 på PARKADEN, ÅDALSVÄGEN 15

▪ Onsdag 20 september, kl. 13.00

**Rolf Lidberg – trollmålare,
botaniker m.m.**

Stefan Grundström, biolog och miljökonsult

Lokal: Parkaden

Stefan Grundström har gett ut en biografi över Rolf Lidberg, vilken är mest känd för allmänheten med sina härliga trollmålningar. Om denne märklige person kommer Stefan att berätta.

▪ Onsdag 18 oktober, kl. 13.00

Två världsartister på dragspel

Jörgen Sundeqvist och Päivi Mettälä

Lokal: Parkaden

Två världsstjärnor underhåller oss med dragspelsmusik och berättar om dragspelandets konst. Nu handlar det inte bara om Ådalen utan om hela världen. Finska samba, klassisk musik och naturligtvis ådalsmusik m.m. elegant arrangerat för två dragspel.

▪ Onsdag 15 november, kl. 13.00

**Dramatiska händelser i
Ångermanland**

Bo R Holmberg, författare

Lokal: Parkaden

Bo R Holmberg har skrivit mer än femtio böcker och en handfull pjäser; alla utspelar sig i Ångermanland. I sitt föredrag kommer han att berätta om några dramatiska händelser i landskapet, bland annat om revolutionären Fritz Ståhl och om en ångermanländsk gåta.

▪ Onsdag 6 december, kl. 13.00

Stigsjökören

under ledning av Olle Parkman

Lokal: Parkaden

Stigsjökören kommer att underhålla oss med ett axplock ur sitt digra program.

Vi kommer också att få höra lite advents- och julmusik.

NR 10

TEKNIK I PRAKTISK SJUKVÅRD

Dåtid till nutid – fysiologi till teknik

Föreläsare Åke Öberg, professor em., Linköpings universitet,
ledamot av Kgl. Ingenjörsvetenskapsakademien och
Kgl. Vetenskapsakademien

Datum och tid Torsdag 7 september, kl. 10.00 – 12.00
Fredag 8 september, kl. 10.00 – 12.00
Tisdag 12 september, kl. 10.00 – 12.00
Onsdag 13 september, kl. 10.00 – 12.00
Fredag 15 september, kl. 10.00 – 12.00

Innehåll

1. Teknik nära hjärtat

Vilka tekniska hjälpmedel används för att diagnostisera och behandla hjärtsjukdomar?

2. Blod och cirkulation

Hur kan vi veta om blodflödet fungerar och när väsentliga delar av kroppen?

Illustration av den första blodtrycksmätningen, 1733

3. Nerver och muskler

Olika metoder att kontrollera hjärnans och nerv- samt muskelsystemens funktioner.

4. Avbildande metoder att beskriva kroppens inre

Vad är magnetresonanstomografi, ultraljud och PET?

Ultraljudsbild av foster i mammans mage

5. Övervakning inom intensivvård

Hur vet doktorn hur vi mår, när vi inte kan tala?

Avgift 250 kr, som betalas senast 28 augusti. Endast för medlemmar.

Lokal Härnösands Teater, Lilla scenen

Kontaktperson Kjell Bäckvall, 076-116 09 10, kjell.backvall@gmail.com

NR 11

SVENSK MUSIK

Föreläsare	Peter Lyne, musiklärare, Härnösands folkhögskola
Datum	15, 22, 29 september, 6, 13, 20, 27 oktober samt 10 november
Tid	Fredagar, kl. 13.00 – 15.30
Innehåll	Föreläsningsserien är en vandring genom svensk musikhistoria, rikt illustrerad med verk av kända och mindre kända tonsättare.

1. Renässans- och barockepokerna i Sverige
Inklusive ”den svenska musikens fader”.

2. Den Gustavianska epoken och utländska tonsättare

3. Bellman, folkmusik och körsång fram till 1840-talet
Musik av bl a Geijer, Lindblad och Josephson.

4. Berwald, tonsättare och industriledare; Söderman och nationalromantiken

5. Det stora och lilla formatet – romanser och symfonier
Stenhammar, Alfvén, Peterson-Berger m. fl.

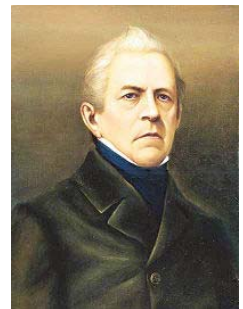
6. 1920- och 30-talet
Nya vägar. Verk av Kallstenius, Dahl, Rosenberg, Nystroem

7. 1940- 1960-talet
Uppror bland tonsättarna. Måndagsgruppen på krigsstigen.

8. 1970 och framåt
Det experimentella leder till pluralism och en ny romantik.

*Johan Helmich Roman
(1694 - 1758)*

*Franz Adolf Berwald
(1796 - 1868)*

*Hugo Alfvén
(1872 - 1960)*

Avgift	400 kr, som betalas senast 28 augusti. Endast för medlemmar.
--------	---

Lokal	Härnösands folkhögskola, Murbergsvägen 32, Röjåssalen
-------	---

Kontaktperson	Brita Hatt, 0611-172 22, brita.hatt@telia.com
---------------	---

NR 12

"INTE FAN BLIR MAN FRISKARE AV KULTUR"

Föreläsare Bengt Göransson, förutvarande statsråd (1982 – 1991)

Datum och tid Tisdag 26 september, kl 13.00 – 15.00

Innehåll Kultur kan göra människor starkare, men det är farligt om det ses som synonymt med att den hjälper dem att må bra. Konstnärer är inte alltid lyckligare eller mår bättre än andra. Kulturen lämnar inte sällan avtryck fyllda av tragik och olycka. Oavsett vilket ska kulturen vara fri både till deltagande och skapande; den har en särställning som ska bygga på tillgänglighet för alla. Om kulturen från att ha haft en särställning reduceras till att vara ett politikområde bland andra mister den sin kraft att medverka till förändring – inte bara av verksamheter utan också av förhållningssätt och värderingar.

Även att ge kulturen en uppgift, som att vara hälsofrämjande, begränsar friheten i kulturen och kan leda till att viss kultur bedöms som bättre eller mer främjande än annan. Kulturen ska kunna förekomma på olika arenor som sjukhus, inom vården m.m. och där ge möjlighet för människor att höja sin livskvalitet. Men i detta behöver kulturen inte ses som en terapi eller medicin utan snarare som en resurs.

Så låt oss vara försiktiga när vi utropar kulturen till hälsfaktor. Nyansera argumenten och precisera dem. Det är viktigare att förklara och att övertyga än att söka övertala. Kulturen måste tillerkännas ett egenvärde, den måste vara fri.

Avgift 100 kr, som betalas senast 20 september. Endast för medlemmar.

Lokal Länsmuseet Murberget, Murbergsvägen 31,
Hörsalen Theodor Hellman

Kontaktperson Monica Eklund Höijer, 072-506 34 90, mhd793m@tninet.se

NR 13

VOKAL JAZZ

Föreläsare Åke Dahlbäck, musiklärare, jazzpianist m.m.

Datum 30 september samt 7, 14, 21 och 28 oktober

Tid Lördagar, kl. 11.30 – 13.30

Innehåll **1. "En bullrande brännvinsbas"**
De första jazzvokalisterna

2. "It don't mean a thing..."
S(w)ingepokens vokalister

3. Bläckfläckarna som inte försvann
Jazzens vokalgrupper

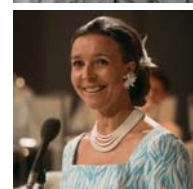
4. "Ett lingonris i ett cocktailglas"
De svenska jazzvokalisterna från Alice till Isabella

5. "A bit of soul"
De gränsöverskridande nyskaparna

Avgift 250 kr som betalas senast 20 september.
Endast för medlemmar.

Lokal Sambiblioteket, Olof Högbergsalen

Kontaktperson Monica Eklund Höijer, 072-506 34 90, mhd793m@tninet.se

NR 14 ASATRO

Föreläsare Maths Bertell, lektor i religionsvetenskap, Mittuniversitetet

Datum och tid Tisdag 10 oktober, kl. 10.00 – 12.00
Torsdag 12 oktober, kl. 10.00 – 12.00

Om föreläsaren Maths Bertell har fornnordisk religion som ett av sina forskningsområden. Maths disputerade 2003 på avhandling om åskguden Tor och andra åskgudomligheter. Sedan dess har han varit gästforskare vid Harvard University i Cambridge, Massachusetts och gästlärare på UC Berkeley i Kalifornien.

Innehåll Föreläsningarna om asatro kommer att behandla källorna (texter och arkeologiska fynd) till att vi vet något om den vikingatida religionen samt om var dagens forskning befinner sig och vart den är på väg.

1. Myt och kult

2. Religiös förändring

Avgift 100 kr, som betalas senast 20 september. Endast för medlemmar.

Lokal Sambiblioteket, Olof Högbergsalen

Kontaktperson Agnetha Höglund Sjöländer, 070-528 08 54, agnethahs@gmail.com

NR 15

FRÅN THALES TILL TÄNNSJÖ

Några nedslag i västerländsk filosofi

Föreläsare Nils Nählinder, fil. mag.

Datum 16, 23 och 30 oktober samt 13 och 20 november

Tid Måndagar, kl. 13.00 – 15.00

Innehåll

1. Redan de gamla grekerna

När, var, hur och varför uppstår västerländsk filosofi?

2. Jaget och verkligheten

Hur är den verklighet vi upplever beskaffad och hur får vi kunskap om den? Och vilken är den ”riktiga” verkligheten?

3. Moralen och den fria viljan

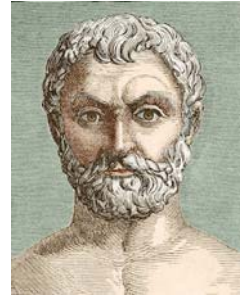
Vad krävs för att man ska vara moraliskt ansvarig för en handling?

4. Hur bör man leva?

En handfull levnadsmodeller från antiken till våra dagar

5. Nittonhundratalets filosofi

Fenomenologi, existentialism, marxism, hermeneutik, logisk empirism, analytisk filosofi, strukturalism, postmodernism . . .

Avgift 250 kr, som betalas senast 9 oktober. Endast för medlemmar.

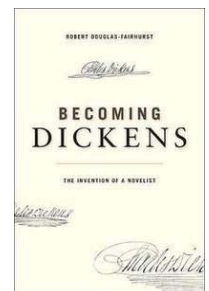
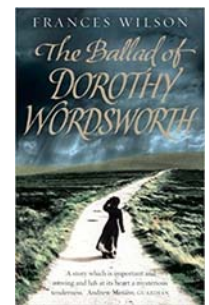
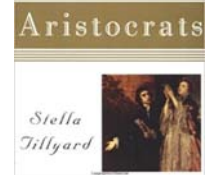
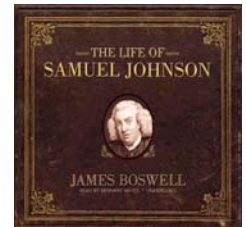
Lokal Härnösands Teater, Lilla scenen

Kontaktperson KG Karlsson, 070-207 53 38, periastron@telia.com

NR 16

ENGELSKA LIVSBERÄTTELSE

Föreläsare	Anders Olsson, docent, Mittuniversitetet
Datum	18 oktober, 15, 22, 29 november samt 6 december
Tid	Onsdagar, kl. 09.30 – 11.30
Innehåll	<p>Föreläsningsserien behandlar livsberättelsen i ett engelskt 1700- och 1800-tal. I de enskilda föreläsningarna avhandlas både klassiskt kända personer och personer som tidigare bortglömda plockats fram i nytt ljus.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Samuel Johnson, 1709 - 1784<p>Livsberättelsen om författaren, kritikern, lexikografen och språkvetaren Dr Johnson har kanske framför allt bevarats genom James Boswells stora biografi <i>The Life of Samuel Johnson</i>, ett verk som blev banbrytande för biografin som modern genre.</p>2. Caroline, Emily, Louisa och Sarah Lennox, 1740 - 1832<p>Utgångspunkten är historikerns Stella Tillyards verk <i>Aristokrater</i>, berättelsen om de fyra systrarna Lennox och deras brev – om kärlek, äktenskap, mat, kläder, böcker och politiska idéer.</p>3. Dorothy Wordsworth, 1771 - 1855<p>Poeten William Wordsworths syster Dorothy har länge ansetts vara en självutplånande kvinna, men författaren Frances Wilson visar i sin biografi <i>The Ballad of Dorothy Wordsworth</i> att denna ytliga beskrivning inte gör rättvisa åt Dorothy Wordsworth.</p>4. Charles Dickens, 1812 - 1870<p>I detta fall kan livsberättelsen vara en beskrivning av både Dickens romaner och hans eget liv. Denna föreläsning bygger på Peter Ackroyds biografi och Robert Douglas-Fairhursts bok om hur Dickens blev Dickens, hur bilden av romanförfattaren Dickens skapades.</p>5. Thomas Hardy, 1840 - 1928<p>Om Dickens är stadens, Londons, författare, är Thomas Hardy landsbygdens, Wessex, författare. Thomas Hardys livsberättelse tog plats i ett eget litterärt landskap.</p>
Avgift	250 kr, som betalas senast 9 oktober. Endast för medlemmar.
Lokal	Härnösands Teater, Lilla scenen
Kontaktperson	KG Karlsson, 070-207 53 38, periastron@telia.com

Thomas Hardy

NR 17
"TILLS VINGEN BRISTER"
– en bok om Jussi Björling

Föreläsare Yrsa Stenius , författare, f.d. chefredaktör för Aftonbladet, Allmänhetens Pressombudsman 2007 – 2011

Datum och tid Onsdag 25 oktober, kl. 13.00 – 15.00

Innehåll Jussi Björling blev sin tids mest hyllade tenor och en av förra århundradets allra största sångare. Yrsa Stenius, författare till boken "Tills vingen brister", berättar om det stora konstnärskapets givmildhet och hutlösa pris.

Vi får höra om Jussi Björlings liv och karriär från småpojksårens kyrkokonserter i den berömda Björlingkvartetten till det sista framträdandet i Stockholm knappt tre veckor innan han dog.

"Det är ingen nåd att stilla bedja om att vara född till underbarn", menar Yrsa Stenius.

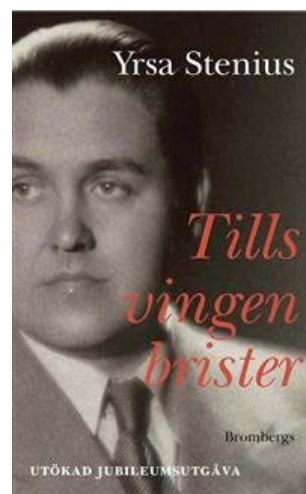
Att ha en röst som Jussi Björlings är förstås en gudagåva, en gudagåva som lade världen för hans fötter men som också stundtals var honom övermäktigt tung att bära.

De ohyggliga förväntningarna som måste infrias, infriar han med råge allt eftersom han brinner och bränner ut sig för flammande eld.

Avgift 100 kr, som betalas senast 9 oktober. Endast för medlemmar.

Lokal Härnösands teater, Stora scenen

Kontaktperson Monica Eklund Höijer, 072-506 34 90, mhd793m@tninet.se

NR 18

VILKA IDÉER STYR UTRIKESPOLITIKEN?

Föreläsare Ulla Gudmundson, diplomat, författare och säkerhetspolitisk analytiker, bitr chef för Sveriges Natodelegation 1995 - 99

Datum och tid Tisdag 31 oktober, kl. 13.00 – 15.00

Innehåll Världen gungar idag. Många spår att slutet kommit för den liberaldemokratiska samhällsmodell som dominerat den sedan andra världskrigets slut. Modellen har stått ohotad sedan Berlinmurens fall och sovjet-systemets upplösning 1989 - 91. Historikern Francis Fukuyama talade om "historiens slut". Men år 2016 var enligt den amerikanska organisationen Freedom House det elfte i följd då demokratin gick tillbaka i världen. Ryssland och Turkiet blir alltmer auktoritära. EU utmanas av nationalistiska rörelser. USA leds av en oberäknelig president. Världsekonomin tyngdpunkt har flyttats till Asien.

I ögonblick när historien byter riktning friläggs politikens rotsystem, idéerna. Idéer har alltid motiverat människor till politisk handling. Idéer har använts för att underkua människor, men också för att befria dem.

Man kan säga att våra världsbilder blir synliga. Den tyske sociologen Max Weber kallade dem tankens järnvägsspår.

Vilka idéer, vilka världsbilder styr politiskt laddade begrepp som "väst", "öst", "Europa"? Vilka idéer bär upp institutioner som FN, EU och Nato? Är "frihet" och "demokrati" värden som gäller överallt eller bara i västvärlden? Håller vi på att ta steget in i en postdemokratisk världsordning?

Avgift 100 kr, som betalas senast 9 oktober. Endast för medlemmar.

Lokal Härnösands Teater, Lilla scenen

Kontaktperson Eva Proffe, 070-375 30 69, eva.proffe@gmail.com

NR 19

HUND OCH KATT

– våra trogna vänner

Föreläsare Patric Ragnarsson, leg. gk SSK, Mavibos Kennel & Katteri, Östersund
Erik Wilsson, fil. dr i etologi, Mariestad. Avelsansvarig vid Försvarsmakten, tidigare utbildningschef vid Statens hundskola

Datum och tid Måndag 6 november, kl. 09.30 – 11.30
Tisdag 7 november, kl. 13.00 – 15.00

Innehåll

1. En ”resa” i kattens språk

En föreläsning om varför katten beter sig på ett visst sätt.
Spinner katten bara när den har det mysigt? Varför kissar katten utanför sin toalettlåda? Är din katt vänster- eller högersvansad?

2. Från varg till hund till människa

Hund och människa har kamperat ihop i mer än 15 000 år, mer än dubbelt så länge som något annat husdjur. Denna symbios är unik i flera avseenden. Från att vara jaktkamrat, vallhund eller sällskapshund har den kommit att få betydelse även när det gäller kunskapen om oss själva.

Avgift 100 kr, som betalas senast 9 oktober. Endast för medlemmar.

Lokal Härnösands Teater, Lilla scenen

Kontaktperson Bengt Schibbye, 070-666 52 10, bengt@schibbye.se

Föreläsning A

HISTORIEBRUK

– kan man använda historia hur som helst?

Föreläsare	Jan Samuelson, professor i historia, Mittuniversitetet
Datum och tid	Torsdag 21 september, kl. 13.00 – 15.00
Innehåll	Jan Samuelson tar upp olika aspekter av hur historia används, eller inte används i samhället. Bruket av historia är ett område, som det forskas om idag. Man kommer också att ge några exempel från sin egen forskning. Adels- historiebruk på 1600-talet, hur man ”inlade” skid- åkningens historia vid det förra stora skiftet samt vilken roll historien spelar i samband med livsmedel, i just detta fall öl.
Avgift	50 kr, som betalas vid entrén. Endast för medlemmar.
Lokal	Härnösands Teater, Lilla scenen
Kontaktperson	Ruth-Marie Sjödin, 070-205 60 31, ruth-marie3@comhem.se

Föreläsning B

DIALEKTER OCH ORTNAMN I MELLANNORRLAND

Föreläsare	Anna Westerberg, dialektolog vid Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala Kristina Neumüller, forskare vid Namnarkivet i Uppsala
Datum och tid	Tisdag 17 oktober, kl. 13.00 – 15.00
Innehåll	Mellannorrland är ett område som i äldre tid präglats dels av kulturell påverkan västerifrån, dels av täta handelsförbindelser söderut. Dessa kontakter har även haft inverkan på områdets språkliga utveckling, både vad gäller ortnamns- skicket och de olika dialekternas särdrag. I föredraget kommer det att beskrivas hur dialekter och ortnamn i Mellannorrland visar på samspelet med andra landsdelar, men också om hur språkbruket skiljer sig från intilliggande områden. Vi får också exempel på olika språkliga variationer, som finns inom Mellannorrland.
Avgift	50 kr, som betalas vid entrén. Endast för medlemmar.
Lokal	Sambiblioteket, Olof Högbergsalen
Kontaktperson	Agnetha Höglund Sjölander, 070-528 08 54, agnethahs@gmail.com

Utsikt över sjön Stornaggen, på gränsen mellan Medelpad och Hälsingland. Sjöns namn är på flera sätt typiskt för Mellannorrland.

Föreläsning C

KLIMAT OCH KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Föreläsare	Kjell Bäckvall, meteorolog, Härnösand
Datum och tid	Torsdag 2 november, kl. 09.30 – 11.30
Om föreläsaren	Kjell Bäckvall har bl.a. arbetat som meteorolog på det internationella forskningsfartyget Joides Resolution.
Innehåll	<ul style="list-style-type: none">▪ Klimatets förändringar historiskt▪ Istidscykler▪ Växthusgaser och växthuseffekten▪ Kolcykeln. Källor och sänkor för koldioxid▪ Fotosyntesens betydelse för att binda koldioxid▪ Människans klimatpåverkan. Hur har mängden koldioxid i atmosfären och medeltemperaturen förändrats sedan industrialismens start i början av 1800-talet?▪ Olika framtidsscenarior enl. IPCC▪ Kommer isen på Grönland och Antarktis att smälta och vad betyder det för havsnivåerna? Ska vi planera för att flytta upp på Vårdkasen?
Avgift	50 kr, som betalas vid entrén. Endast för medlemmar.
Lokal	Sambiblioteket, Olof Högbergsalen
Kontaktperson	Vibeke Marsling, 070-394 59 50, vibeke.marsling@gmail.com

Föreläsning D

FRÅN AFGANISTAN TILL EUROPA – våldsamerheter och exil

Föreläsare	Azeeta Rafaat, f.d. professor och parlamentsledamot i Afganistan
Datum och tid	Lördag 18 november, kl. 13.00 – 15.00
Innehåll	<p>Föreläsningen kommer att handla om den svåra tiden i Kabul med våldsamerheter och religiösa hårda sedvänjor. Den kommer också att belysa hur det svenska mottagandet är på flyktingförläggningar. Azeeta Rafaat kom till Sverige i mars 2015.</p> <p>Boken ”<i>De förklädda flickorna i Kabul</i>” av Jenny Nordberg berättar om Azeeta Rafaat och hennes familj. Boken skrevs medan de ännu bodde kvar i Kabul.</p>
Övrigt	Föreläsningen hålls på svenska med kanske lite inblandning av engelska.
Avgift	50 kr, som betalas vid entrén. Endast för medlemmar.
Lokal	Sambiblioteket, Olof Högbergsalen
Kontaktperson	Barbro Sonesson, 073-086 00 03, sonessonhb@gmail.com

Föreläsning E

JONAS FALCK

– återskapade iakttagelser

Föreläsare Ida Rödén, konstnär, redaktör för konsttidskriften Volym, Sthlm

Datum och tid Måndag 4 december, kl. 13.00 – 15.00

Om föreläsaren Ida Rödén är född och uppvuxen i Härnösand, men bor numera i Stockholm. Hennes intresse för konst väcktes i tidiga år, när hon ofta besökte sin morfar, Bo Lindroth. Inspiration från hans rikhaltiga bildarkiv ledde sedermera till magisterexamina i konstvetenskap samt i fri konst vid CCA, San Francisco.

Innehåll Föreläsningen kommer att följa Ida Rödéns resa jämsmed den bortglömde vetenskapsmannen Jonas Falck – en stigsjöfödd naturentusiast verksam under 1700-talets slut. Under tre år har hon framkallat hans iakttagelser i Västerbotten och på Fårö. Genom hans ögon har hon återskapat hans teckningar och keramiska naturalier i varierad grad av mutation. Under vintern 2016 – 2017 sammanställdes allt material till två stora utställningar på konsthallarna i Nässjö och Härnösand.

Avgift 50 kr, som betalas vid entrén. Endast för medlemmar.

Lokal Härnösands Teater, Lilla scenen

Kontaktperson Ruth-Marie Sjödin, 070-205 60 31, ruth-marie3@comhem.se

Föreläsning F

NATURVÅRD I SVENSKA SKOGAR

Föreläsare Per Simonsson, fil. dr, skogsekolog, Härnösand

Datum och tid Tisdag 5 december, kl. 13.30 – 15.30

Om föreläsaren Per Simonsson har arbetet med naturvård i 40 år, först på länsstyrelsen i Västernorrland och sedan på SCA i Sundsvall. Han doktorerade 2016 på en avhandling om svensk naturvård.

Innehåll Föreläsningen beskriver hur dagens naturvårdsarbete bedrivs och vilka drivkrafter, som ligger bakom att naturhänsyn tas i skogsbruket.

Avgift 50 kr, som betalas vid entrén. Endast för medlemmar.

Lokal Sambiblioteket, Olof Högbergsalen

Kontaktperson Agnetha Höglund Sjölander, 070-528 08 54, agnethahs@gmail.com

HPU:s STYRELSE FRAM TILL ÅRSMÖTET 2018

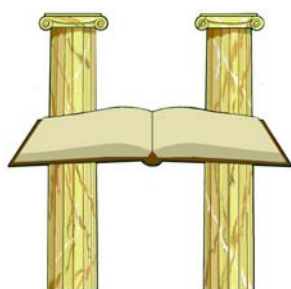
Ordförande	Anders Boström, Älgsjö 155 871 92 Härnösand, 070-609 97 57	anders-e.bostrom@telia.com
Vice ordf.	Östen Sahlin, Blåbärsstigen 10 871 62 Härnösand, 070-624 15 07	osten.sahlin@home.se
Sekreterare	Rein Ärlemo, Västra Ringvägen 128 871 42 Härnösand, 070-667 83 93	rein.arlemo@gmail.com
Kassör	Bengt Pettersson, Sunne 204 871 92 Härnösand, 0611-762 31, 070-666 01 80	bengt.stigsjo@yahoo.com
Program- kommitté	Monica Eklund Höijer, Storgatan 41C 871 30 Härnösand, 072-506 34 90	mhd793m@tninet.se
	Agnetha Höglund Sjölander, Hällenyland 130 871 93 Härnösand, 070-528 08 54	agnethahs@gmail.com
	Ruth-Marie Sjödin, Skeppsbron 33 871 30 Härnösand, 070-205 60 31	ruth-marie3@comhem.se
	Kjell Bäckvall, Södersundsvägen 46 871 65 Härnösand, 076-116 09 10	kjell.backvall@gmail.com
	Vibeke Marsling, Södersundsvägen 46 871 65 Härnösand, 070-394 59 50	vibeke.marsling@gmail.com
	KG Karlsson, Hov Villa Båtåsen 220 871 91 Härnösand, 070-207 53 38	periastron@telia.com
	Bengt Schibbye, Gånsvik 182 871 66 Härnösand, 070-666 52 10	bengt@schibbye.se
Valberedning	Berit Wiklund, 072-501 23 18 Birgitta Bolander-Lundström, 070-276 95 30 Anders Huldt, 070-550 45 08	ba.wik@mail.se birgitta.bolander2@comhem.se huldt.anders@gmail.com
Revisorer	Seved Granberg, 070-646 54 31 Sven-Arne Staflund, 070-536 14 73	seved.granberg@mbx301.swipnet.se sastaflund@gmail.com
Revisors- suppleant	Jan Nilsson, 070-369 49 08	jan.h.nilsson@telia.com
Heders- ledamöter	Gunnar Nelvig Inger Axelson Inga-Lisa Sundqvist Adam Gönczi Jan Nilsson Eva Proffe	

HPU:s styrelse i väntan på tillgång till Alfhild Agrellsalen

Bakre raden fr. v.: Rein Ärlemo, Östen Sahlin, KG Karlsson, Kjell Bäckvall och Bengt Schibbye

Främre raden fr. v.: Bengt Pettersson, Monica Eklund Höjer, Vibeke Marsling, Anders Boström, Ruth-Marie Sjödin och Agnetha Höglund Sjölander

HÄRNÖSANDS PENSIONÄRSUNIVERSITET

i samarbete med

<http://www.harnosandspu.info>